

**POWIATOWY URZĄD PRACY W ŁOMŻY**

**RANKING ZAWODÓW  
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH  
W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM I MIEŚCIE ŁOMŻA  
W 2012 ROKU**

**ŁOMŻA, MARZEC 2013 ROK**

## **SPIS TREŚCI RAPORTU**

	STR.
<b>I. WSTĘP</b>	<b>3</b>
<b>II. MIASTO ŁOMŻA</b>	<b>5</b>
<b>2.1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)</b>	<b>5</b>
<b>2.2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)</b>	<b>14</b>
<b>2.3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH</b>	<b>18</b>
<b>III. POWIAT ŁOMŻYŃSKI</b>	<b>22</b>
<b>3.1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)</b>	<b>23</b>
<b>3.2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)</b>	<b>28</b>
<b>3.3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH</b>	<b>32</b>
<b>IV. WNIOSKI</b>	<b>35</b>

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży jest jednostką organizacyjną Powiatu Łomżyńskiego. Działaniem obejmuje obszar dwóch powiatów: Miasta Łomży – na prawach powiatu grodzkiego i Powiatu Łomżyńskiego.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych – część diagnostyczna – za 2012 rok opracowano oddzielnie dla każdego z powiatów i jest opisem sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

## I. WSTĘP

W 2012 roku na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży populacja bezrobotnych ogółem wzrosła o 255 osób (tj. o 4,1%) na koniec grudnia wynosiła 6531 osób, w tym 3250 kobiet. W badanym okresie przybyło 248 mężczyzn (tj. 8,2%), natomiast populacja bezrobotnych kobiet zwiększyła się o 7 osób, czyli 0,2%. Bezrobotni z Łomży stanowili 60,9% ogółu zarejestrowanych, czyli o 0,6 punktu procentowego mniej niż w końcu 2011 roku.

W omawianym przedziale czasowym dynamika wzrostu bezrobocia była najszybsza w Powiecie Łomżyńskim – 5,7% czyli o 1,6 punktu procentowego większa niż na całym obszarze działania urzędu oraz o 2,7 punktu procentowego większa niż w mieście Łomży. Również tempo zwiększania się populacji bezrobotnych kobiet największe było w Powiecie Łomżyńskim – 2,1%, czyli o 1,9 punktu procentowego większe niż na całym obszarze działania urzędu.

Natomiast na terenie miasta zanotowano w omawianym czasie zmniejszenie populacji bezrobotnych kobiet – o 20 osób, czyli 1,0%.

Na koniec grudnia 2012 roku udział bezrobotnych kobiet w bezrobociu rejestrowanym wyniósł 49,8% i był mniejszy o 1,9 punktu procentowego niż rok wcześniej. Również na terenie powiatu łomżyńskiego i w Łomży udział kobiet w ogólnej populacji bezrobotnych się zmniejszył: odpowiednio – o 1,8 punktu procentowego i wyniósł 50,5%, i o 2,0 punkty procentowe tj. do poziomu 49,3%.

Stopa bezrobocia<sup>1</sup> dla obszaru działania urzędu pracy w Łomży wynosiła 15,2%<sup>2</sup>, Powiatu Łomżyńskiego – 13,2%, a miasta Łomży 16,8%.

Na obszarze działania Urzędu wartość stopy bezrobocia zwiększyła się o 0,5 punktu procentowego (w Łomży o 0,4 punktu, a w powiecie łomżyńskim wzrosła o 0,7 punktu procentowego).

Rok 2012 był kolejnym, w którym zanotowano istotne zwiększenie poziomu bezrobocia na lokalnym rynku pracy. Wzrost bezrobocia rejestrowanego pogłębił różnicowania występujące na rynkach pracy Łomży i powiatu łomżyńskiego. Indykatorem tych rynków wciąż pozostaje wysokie niedopasowanie strukturalne podaży pracy i popytu na nią. Utrzymująca się trudna sytuacja na lokalnych rynkach pracy jest reperkusją kryzysu gospodarczego występującego na świecie, a szczególnie w strefie euro. Uzasadnia ona potrzebę prowadzenia systematycznego monitoringu występujących dysproporcji i obserwowania zachodzących zmian w celu zwiększenia efektywności prowadzonych działań i skutecznego przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym towarzyszącym bezrobociu.

---

<sup>1</sup> Wartości stopy bezrobocia dla miasta Łomży, powiatu łomżyńskiego, polski i województwa podlaskiego są zweryfikowanymi przez GUS wartościami stopy bezrobocia według województw, podregionów i powiatów, aktualnymi w ostatnim dniu grudnia 2012 roku.

<sup>2</sup> Wartość stopy bezrobocia dla obszaru działania PUP w Łomży nie weryfikowana przez GUS.

Prowadzone obserwacje powinny pozwolić Publicznym Służbom Zatrudnienia i instytucjom zajmującym się aktywną polityką rynku pracy na skuteczne kreowanie pozytywnych trendów na rodzimym rynku pracy.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych powinien być instrumentem pomocniczym przy:

- próbie określenia realnego popytu na pracowników w zawodach i specjalnościach, a nie na siłę roboczą w ogóle;
- prognozowaniu zmian na lokalnych rynkach pracy w określonym czasie;
- korelowaniu systemu kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych z długofalowymi planami rozwoju gospodarki obu powiatów;
- zwiększaniu efektywności ekonomicznej wykorzystania środków Funduszu Pracy na szkolenia lub przekwalifikowania zawodowe absolwentów szkół generujących bezrobotnych;
- opracowaniu informacji o aktualnym i perspektywicznym zapotrzebowaniu na określone kwalifikacje, zawody i specjalności;
- formułowaniu opinii i wniosków dotyczących zmiany struktury i treści kształcenia zawodowego;
- określaniu kierunków szkoleń i przekwalifikowań zawodowych bezrobotnych finansowanych przez urzędy pracy.

Źródłem informacji niezbędnych do prowadzenia monitoringu jest zbiór zawodów i specjalności bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy oraz zaewidencjonowanych ofert pracy w zadanym przedziale czasowym .

Raport powinien stanowić ważną płaszczyznę merytorycznej dyskusji dla organów i instytucji zajmujących się problematyką rynku pracy, w tym w szczególności dla starosty, wojewódzkiego urzędu pracy, dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych oraz wybranych instytucji szkoleniowych. A dla członków Powiatowej Rady Zatrudnienia w wykonywaniu jednego z podstawowych działań ustawowych, czyli składania wniosków i wydawania opinii w sprawach dotyczących kierunków kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudnienia w powiecie.

We wstępie opracowania uzasadniono konieczność prowadzenia monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych oraz wskazano źródła informacji. Diagnoza sytuacji na badanych rynkach pracy, ze szczególnym uwzględnieniem struktury zawodowej osób poszukujących pracy i bezrobocia wg zawodów i grup zawodów stanowi część drugą. Oddzielnie wykonano analizę zaewidencjonowanych w badanym czasie ofert pracy. W efekcie zaprezentowano ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych występujących na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

Opracowanie zakończono wnioskami, których wdrożenie może zwiększać efektywność działań podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Łomży, władze samorządowe, kuratoria i społecznych partnerów na rzecz inspirowania pozytywnych zmian na lokalnym rynku pracy.

Populacje bezrobotnych tworzące poszczególne grupy zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Łomżyńskim i Mieście Łomża oszacowano w oparciu o źródła informacji będące w posiadaniu Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży, zawierające dane o liczbie osób bezrobotnych poszukujących pracy i zgłoszonych wolnych miejscach pracy według zawodów i specjalności:

- ✓ Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS – 01 – „*Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za 2012 rok.*

- ✓ Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2012 rok”,

W opracowaniu monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych zastosowano następujące podstawowe mierniki:

1. **Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów  $k$  ( $W_{n,I}^k$ ).**

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$$W_{n,I}^k < 0,9 \text{ to zawody nadwyżkowe,}$$

$$0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1 \text{ to zawody zrównoważone}$$

(wykazujące równowagę na rynku pracy),

$$W_{n,I}^k > 1,1 \text{ to zawody deficytowe}$$

2. **Wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie  $k$  ( $W_{s,I}^k$ )**
3. **Wskaźniki struktury bezrobotnych według zawodów (grup zawodów) w 2012 roku (nie wymagają objaśnień).**
4. **Wskaźniki struktury bezrobotnych według PKD w 2012 roku.**
5. **Wskaźniki struktury ofert pracy według zawodów (grup zawodów) w 2012 roku.**
6. **Wskaźniki struktury ofert pracy według PKD w 2012 roku.**

## II. MIASTO ŁOMŻA

### 2.1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

W końcu 2012 roku w Mieście Łomża zarejestrowanych było ogółem 3976 bezrobotnych (**Tabela Nr 1**). Z tego 49,3% stanowiły kobiety (1959 osób).

**Tabela Nr 1. Bezrobotni w Mieście Łomża w 2012 roku**

*Stan na koniec okresu*

Kategorie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych (w osobach)	Struktura bezrobotnych (w odsetkach)
Bezrobotni ogółem	3976	100,0
w tym kobiety	1959	49,3
Bezrobotni absolwenci* ogółem	204	100,0
w tym kobiety	122	59,8
Bezrobotni długotrwale	2086	100,0
w tym kobiety	1139	54,6

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS-01 za miesiąc grudzień 2011 roku dla Miasta Łomży

\* - pod pojęciem bezrobotny absolwent należy rozumieć bezrobotnego w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki

Z miesięcznej informacji o bezrobociu w Polsce w grudniu 2012 roku<sup>3</sup>, opublikowanej przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że w Łomży udział bezrobotnych kobiet w ogółem był o 2,1 punktu procentowego mniejszy niż w całym kraju (51,4%). Na koniec 2012 roku bezrobotne kobiety z Miasta Łomży stanowią nieco mniej niż połowa (49,3%) wszystkich zarejestrowanych. W porównaniu do analogicznego okresu 2011 roku ich odsetek w ogółem zarejestrowanych na rynku pracy w Łomży zmniejszył się o 2,4 punktu procentowego.

Zmniejszenie udziału kobiet w bezrobociu rejestrowanym może być wynikiem ograniczania zatrudnienia w wielu podmiotach gospodarczych funkcjonujących na lokalnym rynku pracy z uwagi na negatywny wpływ kryzysu gospodarki światowej. W 2012 roku obserwowano również zwiększony napływ bezrobotnych mężczyzn. Poza tym pracodawcy, w tzw. „trudnych okresach dla gospodarki”, częściej zwalniają kobiety niż mężczyzn. Obserwuje się wtedy na rynku pracy relatywne zmniejszenie „napływu” kobiet poszukujących pracy. W 2011 roku nowo rejestrujące się kobiety stanowiły 46,5% (1911 osób) ogółu „napływu”, natomiast rok później 46,7% (1992 osoby).

Utrzymującą się niekorzystną sytuację bezrobotnych kobiet na rynku pracy – podobnie, jak w całym kraju – sankcjonuje charakter bezrobocia, a mianowicie jego długi czas trwania. O ile udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej populacji osób poszukujących pracy w końcu 2012 roku kształtował się na poziomie 52,5%, to udział długotrwale bezrobotnych kobiet w populacji kobiet poszukujących pracy wynosił 58,1%. Wśród tej subpopulacji było 399 bezrobotnych kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Grupa ta to prawie 20,4% wszystkich bezrobotnych kobiet pozostających w ewidencji urzędu na koniec grudnia 2012 roku.

Bezrobotni z miasta stanowili 60,9% wszystkich zarejestrowanych z obszaru działania urzędu pracy w Łomży.

Stopa bezrobocia na rynku pracy w Łomży wynosiła 16,8%<sup>4</sup> i stanowiła odpowiednio 125,4% średniej wartości stopy krajowej i 115,1% Województwa Podlaskiego.

Na koniec 2012 roku w ewidencji bezrobotnych miasta Łomży zarejestrowanych było 204 bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki, w tym 122 kobiety. Bezrobotni absolwenci stanowili 5,1% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w mieście. Bezrobotne absolwentki stanowiły 59,8% tej subpopulacji. Może to oznaczać to, że system edukacji w Łomży bardziej sprzyja zatrudnianiu mężczyzn niż kobiet.

Ważną cechą charakteryzującą rynek pracy jest wielkość „napływu” bezrobotnych w danym okresie.

W 2012 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży zgłosiło się 4268 bezrobotnych z terenu miasta, z czego 46,7% stanowiły kobiety.

W tym samym czasie „odpływ” bezrobotnych z ewidencji wyniósł 4151 osób i był mniejszy od „napływu” o 117 osób.

Wskaźnik „napływu” (określony stosunkiem liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych do ogólnej liczby bezrobotnych na koniec 2012 roku) wynosił 107,3%, a „odpływu” – 104,4%. Wysokie wartości wskaźników świadczą o braku stabilizacji sytuacji na miejskim rynku pracy.

W końcu grudnia 2012 roku w Łomży zarejestrowanych było 2089 bezrobotnych

---

<sup>3</sup> „Miesięczna informacja o bezrobociu rejestrowanym w Polsce w grudniu 2012 roku”, Materiał na konferencję prasową w dniu 29 stycznia 2013 roku, Monitoring Rynku Pracy, Departament badań Demograficznych i Rynku Pracy, GUS, [www.stat.gov.pl](http://www.stat.gov.pl).

<sup>4</sup> Liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia według województw, podregionów i powiatów, Stan w końcu 2011 roku, GUS, [www.stat.gov.pl](http://www.stat.gov.pl).

pozostających bez pracy długotrwale, którzy stanowili 52,5% bezrobocia rejestrowanego w mieście. Wśród tej populacji aż 54,6% to bezrobotne kobiety.

Populacja nowo rejestrujących się absolwentów liczyła 470 bezrobotnych i dominowały w niej kobiety (56,4%). Wśród bezrobotnych absolwentów 148 osób (31,5%) nie posiadało zawodu.

Kwalifikacje zawodowe bezrobotnych z terenu Łomży można przyporządkować do 37 dużych grup zawodowych (kod 2 cyfrowy), 249 grup elementarnych (kod 4 cyfrowy) i 491 grup zawodów i specjalności (kod 6 cyfrowy)<sup>5</sup>.

Analizę struktury zawodowej osób bezrobotnych wykonano na podstawie źródłowych danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży i zestawionych w **Tabeli Nr 2**. Uwzględniono tylko te grupy zawodów i specjalności (kod 6 cyfrowy), których liczebność jest istotna na lokalnym rynku pracy. Wybrano 46 zawodów i specjalności, które tworzy nie mniej niż 15 osób, a udział każdej z nich, w populacji bezrobotnych **posiadających kwalifikacje**, wynosi nie mniej niż 0,4921.

Na koniec 2012 roku największą grupę – 928 osób, tj. około 23,3% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych z miasta, tworzyli bezrobotni nie posiadający żadnych kwalifikacji zawodowych. Strukturę bezrobocia wg elementarnych grup zawodów przeanalizowano więc **tylko dla populacji bezrobotnych posiadających kwalifikacje zawodowe**. W rozważaniach pominięto grupy zawodów (nie zostały zamieszczone w tabelach) określone wyrażeniem „pozostali”, gdyż zawierają zawody pokrewne nigdzie wcześniej nie sklasyfikowane – nie są więc jednorodne.

Tylko w 1 zawodzie liczba bezrobotnych przekraczała 100 osób, 6 zawodów tworzyło więcej niż 50, a mniej niż 100 bezrobotnych, 30 było subpopulacjami o liczebności większej lub równej 20, a mniejszej niż 50 osób. Liczebność pozostałych 454 zawodów, czyli 92,5% wynosiła mniej niż 20 bezrobotnych.

Na koniec grudnia 2012 roku największą grupę tworzyli sprzedawcy – 10,2%, która liczyła 312 osób. Już udział następnej – stolarz – kształtuje się na poziomie około 3,2%, a jej liczebność wynosi tylko 97 osób. Kolejne grupy zawodowe duże to: technik ekonomista – 2,8% (84 osoby), robotnik budowlany – 2,5% (76), ślusarz – 2,1% (64 osoby), murarz – 1,9% (57 osób), robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 1,8% (54 bezrobotnych).

Udział pozostałych grup zawodowych jest mniejszy niż 1,6%, a ich liczebność nie przekracza 50 osób.

W **Tabeli Nr 2** zamieszczono wybrane do analizy grupy zawodów i uszeregowano je malejąco wg struktury i liczebności.

---

<sup>5</sup> Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania z dnia 27 kwietnia 2010 r., (Dz.U. Nr 82, poz. 537 z dnia 17.05.2010 r.).

**Tabela Nr 2. Liczba i struktura bezrobotnych w mieście Łomży wg zawodów w 2012 roku**  
*Stan na koniec okresu*

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety	Udział bezrobotnych kobiet w danym zawodzie w %	Struktura bezrobotnych posiadających kwalifikacje w %
1.	"522301"	Sprzedawca*	312	274	87,82	10,2362
2.	"752205"	Stolarz*	97	7	7,22	3,1824
3.	"331403"	Technik ekonomista*	84	63	75	2,7559
4.	"931301"	Robotnik budowlany	76	2	2,63	2,4934
5.	"722204"	Ślusarz*	64	0	0	2,0997
6.	"711202"	Murarz*	57	0	0	1,8701
7.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	54	39	72,22	1,7716
8.	"311504"	Technik mechanik*	47	0	0	1,542
9.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	47	0	0	1,542
10.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	46	0	0	1,5092
11.	"411004"	Technik prac biurowych*	45	36	19,8	1,4764
12.	"753105"	Krawiec*	43	42	97,7	1,4108
13.	"514101"	Fryzjer*	42	38	90,48	1,378
14.	"751204"	Piekarz*	42	10	23,81	1,378
15.	"432103"	Magazynier	40	7	17,5	1,3123
16.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	36	24	66,67	1,1811
17.	"243106"	Specjalista do spraw marketingu i handlu	36	21	58,33	1,1811
18.	"731809"	Tkacz	36	35	97,22	1,1811
19.	"512001"	Kucharz*	35	29	82,86	1,1483
20.	"911207"	Sprzątaczką biurową	35	35	100	1,1483
21.	"311922"	Technik technologii drewna*	33	9	27,27	1,0827
22.	"751201"	Cukiernik*	32	23	71,88	1,0499
23.	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	29	22	75,86	0,9514
24.	"222101"	Pielęgniarka	28	28	100	0,9186
25.	"314207"	Technik rolnik*	28	21	75	0,9186
26.	"933304"	Robotnik magazynowy	28	5	17,86	0,9186



27.	"311204"	Technik budownictwa*	27	3	11,11	0,8858
28.	"722314"	Tokarz w metalu	26	2	7,69	0,853
29.	"752208"	Stolarz meblowy	26	3	11,54	0,853
30.	"741207"	Elektromonter (elektryk) zakładowy	24	0	0	0,7874
31.	"515303"	Robotnik gospodarczy	23	9	39,13	0,7546
32.	"332203"	Przedstawiciel handlowy	22	10	45,45	0,7218
33.	"235107"	Pedagog	21	20	95,24	0,689
34.	"263102"	Ekonomista	21	17	80,95	0,689
35.	"834401"	Kierowca operator wózków jezdniowych	20	0	0	0,6562
36.	"213205"	Inżynier rolnictwa	19	13	68,42	0,6234
37.	"314412"	Technik technologii żywności - przetwórstwo mleczarskie	19	14	73,68	0,6234
38.	"712601"	Hydraulik	19	0	0	0,6234
39.	"723307"	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	18	0	0	0,5906
40.	"941201"	Pomoc kuchenna	18	15	83,33	0,5906
41.	"228903"	Kosmetolog	16	16	100	0,5249
42.	"613003"	Rolnik*	16	10	62,5	0,5249
43.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	16	0	0	0,5249
44.	"264302"	Filolog - filologia obcojęzyczna	15	14	93,33	0,4921
45.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	15	12	80	0,4921
46.	"712501"	Monter / składacz okien	15	0	0	0,4921
Ogółem			1848	928	50,22	60,6299

Źródło: Dane statystyczne źródłowe z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży dla Miasta Łomża na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPiPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2012 rok”, obliczenia własne.

Z danych statystycznych wynika, że zawody, w których występuje największe bezrobocie generują też stosunkowo duże populacje osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Najwięcej bezrobotnych tej kategorii zarejestrowanych było w zawodzie sprzedawca – 140 osób (12,45% ogólnej liczby długotrwale bezrobotnych i 44,9% w grupie zawodowej), czyli prawie co druga osoba w tej grupie zawodowej jest długotrwale bezrobotna. Pozostałe zawody na miejskim rynku pracy o wysokim odsetku długotrwale bezrobotnych to: stolarz – 37 osób (3,3% i 38,1%), technik prac biurowych – 27 osób (2,4% i 60%), krawiec – 27 osób (2,4% i 62,8%), s- 25 bezrobotnych (2,2% i 39,1%), robotnik budowlany – 24 osoby (2,1% i 31,8%), tkacz – 24 osoby (2,1% i 66,7%), murarz – 23 osoby ( 2% i 40,4%), robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 20 osób (1,8% i 37,0%), cukiernik – 20 osób (1,8% i 62,5%).

Zawody, które najbardziej generują długotrwale bezrobotnych na lokalnym rynku pracy w Łomży na koniec 2012 roku zostały zawarte w **Tabeli Nr 3**.

**Tabela Nr 3. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy***Stan na koniec okresu*

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni powyżej 12 m-cy-razem	Udział bezrobotnych powyżej 12 miesięcy w grupie zawodowej w %	Struktura bezrobotnych powyżej 12 miesięcy w %
1.	"522301"	Sprzedawca*	312	140	44,87	12,45
2.	"752205"	Stolarz*	97	37	38,14	3,29
3.	"331403"	Technik ekonomista*	84	31	36,9	2,76
4.	"411004"	Technik prac biurowych*	45	27	60	2,4
5.	"753105"	Krawiec*	43	27	62,79	2,4
6.	"722204"	Ślusarz*	64	25	39,06	2,22
7.	"931301"	Robotnik budowlany	76	24	31,79	2,14
8.	"731809"	Tkacz	36	24	66,67	2,14
9.	"711202"	Murarz*	57	23	40,35	2,05
10.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	54	20	37,04	1,78
11.	"751201"	Cukiernik*	32	20	62,5	1,78
12.	"751204"	Piekarz*	42	18	42,86	1,6
13.	"911207"	Sprzątaczką biurowa	35	18	51,43	1,6
14.	"514101"	Fryzjer*	42	16	38,1	1,42
15.	"314207"	Technik rolnik*	28	16	57,14	1,42
16.	"432103"	Magazynier	40	14	35	1,24
17.	"722314"	Tokarz w metalu	26	14	53,85	1,24
18.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	46	13	28,26	1,16
19.	"933304"	Robotnik magazynowy	28	13	46,43	1,16
20.	"311504"	Technik mechanik*	47	12	25,53	1,07
21.	"243106"	Specjalista do spraw marketingu i handlu	36	12	33,33	1,07
22.	"515303"	Robotnik gospodarczy	23	12	52,17	1,07
23.	"752208"	Stolarz meblowy	26	11	42,31	0,98
24.	"741207"	Elektromonter (elektryk) zakładowy	24	11	45,83	0,98
25.	"512001"	Kucharz*	35	10	28,57	0,89
26.	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	29	10	34,48	0,89
27.	"712601"	Hydraulik	19	10	52,63	0,89
Ogółem			1426	608	42,64	54,09

Źródło: Dane statystyczne źródłowe z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży dla Miasta Łomża na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPiPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za II półrocze 2012 roku”, obliczenia własne.

\*- oznacza zawody szkolne

W wielu wymienionych powyżej grupach zawodowych pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy to kobiety. Do najbardziej obciążonych grup zawodowych długotrwałym bezrobociem wśród kobiet należą: sprzedawca – 87,1% w grupie pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, czyli 122 osoby, technik ekonomista – odpowiednio – 90,3% (28), krawiec – 100% (27 osób), technik prac biurowych – 88,9% (24), tkacz – 95,8% (23), sprzątaczką biurową – 100% (18), robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 90% (18), fryzjer – 87,5% (14), technik rolnik – 68,8% (11), technik żywienia i gospodarstwa domowego i kucharz po 90% i 9 osób.

W wielu innych pozostałych grupach zawodowych obserwuje się duży udział długotrwałe bezrobotnych kobiet, ale z uwagi na małą liczebność tych grup nie są to populacje istotne dla sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Należy zwrócić uwagę, że najwięcej osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy jest w grupie bezrobotnych bez zawodu – 235 osób, które stanowią 25,3% tej subpopulacji. Wśród nich bezrobotne kobiety stanowią 49,4% i jest ich 116.

Branże działalności generujące największe populacje bezrobotnych wg rodzaju działalności i ostatniego miejsca pracy na koniec 2012 roku na terenie miasta Łomży to: przetwórstwo przemysłowe – 789 osób, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 675 osób, działalność nie zidentyfikowana – 531 osób, budownictwo – 422 osoby, działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 139 osób, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 101 osób, transport i gospodarka magazynowa – 88 osób, opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 83 osoby, edukacja – 80, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 73 osoby, pozostała działalność usługowa – 71 osób, działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 69 osób, działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 53 osoby.

Pozostałe branże generowały mniej niż 50 osób bezrobotnych, a w dwóch: gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby i organizacje i zespoły eksterytorialne nie zanotowano bezrobotnych na terenie miasta Łomża. W wymienionych powyżej branżach zanotowano również największy „napływ” nowych bezrobotnych w ciągu omawianego okresu.

#### Tabela Nr 4. Wielkość i struktura „napływu” bezrobotnych w 2012 roku

Stan w ciągu okresu

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Napływ bezrobotnych ogółem	Napływ bezrobotnych kobiet	Udział kobiet w grupie w %	Struktura napływu w %
1.	"000000"	Bez zawodu	949	425	44,8	22,24
2.	"522301"	Sprzedawca*	334	274	82	7,83
3.	"752205"	Stolarz*	99	5	5	2,32
4.	"331403"	Technik ekonomista*	89	64	71,9	2,08
5.	"931301"	Robotnik budowlany	77	1	1,3	1,8
6.	"722204"	Ślusarz*	69	2	2,9	1,62
7.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	69	0	0	1,62
8.	"311504"	Technik mechanik*	64	1	1,6	1,5
9.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	64	0	0	1,5

10.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	64	45	70,3	1,5
11.	"711202"	Murarz*	56	0	0	1,31
12.	"243106"	Specjalista do spraw marketingu i handlu	51	32	62,7	1,19
13.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	44	24	54,6	1,03
14.	"411004"	Technik prac biurowych*	44	33	75	1,03
15.	"235107"	Pedagog	43	40	93	1,01
16.	"751204"	Piekarz*	43	5	11,6	1,01
17.	"311922"	Technik technologii drewna*	42	7	16,7	0,98
18.	"432103"	Magazynier	41	7	17,1	0,96
Ogółem			2242	965	43	52,53

Źródło: Dane statystyczne źródłowe z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży dla Miasta Łomża na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPiPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za II półrocze 2012 roku”, obliczenia własne.

\*- oznacza zawody szkolne

W 2012 roku do urzędu pracy w Łomży zgłosiło się 4268 (w tym 1992 kobiety) bezrobotnych mieszkańców miasta. Największy „napływ” zanotowano wśród bezrobotnych bez zawodu 949 osób. Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych stanowili 22,2% wszystkich nowo zarejestrowanych w tym czasie. Najwięcej „nowych” bezrobotnych zarejestrowało się w następujących zawodach i specjalnościach: sprzedawca – 334 osoby (7,8% populacji nowo zarejestrowanych posiadających kwalifikacje), stolarz – 99 (odpowiednio 2,3%), technik ekonomista – 89 osób (2,1%), robotnik budowlany – 77 (1,8%), ślusarz i mechanik pojazdów samochodowych – 69 (1,6%), technik mechanik, kierowca samochodu ciężarowego i robotnik pomocniczy w przetwórstwie przemysłowym – po 64 (1,5%), murarz – 56 osób (1,3%), specjalista do spraw marketingu i handlu – 51 (1,2%), specjalista administracji publicznej technik prac biurowych – po 44 (1,0%), pedagog i piekarz – po 43 (1,0%).

W pozostałych zawodach napływ był mniejszy niż 43 osoby, a udział tych grup w populacji posiadających zawód nie przekraczał 1,0%.

W zawodach o znaczącym napływie bezrobotnych zanotowano również duże grupy nowo rejestrujących się absolwentów. W 2012 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży z terenu miasta zgłosiło się 470 bezrobotnych tej kategorii, w tym 265 kobiet, w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki z terenu miasta.

## Tabela Nr 5. Napływ i struktura bezrobotnych absolwentów w 2012 roku

Stan w okresie

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Napływ bezrobotnych absolwentów razem	Napływ bezrobotnych absolwentek razem	Struktura napływu absolwentów w %
1.	"000000"	Bez zawodu	148	76	31,49
2.	"242190"	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	16	8	3,4

3.	"228903"	Kosmetolog	13	13	2,76
4.	"261901"	Asystent prawny	11	7	2,34
5.	"522301"	Sprzedawca*	11	9	2,34
6.	"233025"	Nauczyciel wychowania fizycznego	10	7	2,13
7.	"235107"	Pedagog	10	9	2,13
8.	"264302"	Filolog - filologia obcojęzyczna	10	8	2,13
9.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	9	7	1,91
10.	"263102"	Ekonomista	8	5	1,71
11.	"214503"	Inżynier technologii żywności	7	6	1,49
12.	"222101"	Pielęgniarka	7	7	1,49
13.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	7	0	1,49
14.	"251902"	Specjalista zastosowań informatyki	6	0	1,28
15.	"514101"	Fryzjer*	6	3	1,28
16.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	6	3	1,28
17.	"228301"	Fizjoterapeuta	5	4	1,06
18.	"263204"	Socjolog	5	3	1,06
19.	"741203"	Elektromechanik pojazdów samochodowych*	5	0	1,06
20.	"311204"	Technik budownictwa*	4	0	0,85
21.	"311513"	Technik pojazdów samochodowych*	4	0	0,85
22.	"331403"	Technik ekonomista*	4	4	0,85
23.	"332203"	Przedstawiciel handlowy	4	1	0,85
Ogółem			316	180	67,23

Źródło: Dane statystyczne źródłowe Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży, Sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01 dla 2012 roku, obliczenia własne.

\*-oznacza zawody szkolne

W 2012 roku „napływ” bezrobotnych z Łomży w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki zanotowano w 125 zawodach i specjalnościach, czyli w ¼ występujących na łomżyńskim rynku pracy. Największą grupę stanowili absolwenci nie posiadający zawodu – 148 osób. Grupa ta stanowiła 31,5% ogólnego „napływu” tej kategorii pozostających bez pracy i 16,6% ogółu nowo rejestrujących się bezrobotnych bez kwalifikacji pochodzących z rynku pracy w Łomży. Negatywnym zjawiskiem jest, że wśród tej subpopulacji są niestety absolwenci szkół realizujących kształcenie zawodowe.

Znaczący „napływ” tej kategorii osób (**Tabela Nr 5**) zanotowano w zawodach: kosmetolog – 13 osób, czyli 2,8% wszystkich rejestrujących się absolwentów w omawianym przedziale czasu; asystent prawny i sprzedawca – po 11 (odpowiednio: 2,3%); nauczyciel wychowania fizycznego, pedagog i filolog – filologia obcojęzyczna – po 10 (2,1%); specjalista administracji publicznej – 9 osób (1,9%); inżynier technologii żywności, pielęgniarka i mechanik pojazdów samochodowych – po 7 bezrobotnych (1,5%).

Wśród zawodów występujących na rynku pracy w Mieście Łomża są takie, w których bezrobotnymi są praktycznie mężczyźni. Należą do nich m.in.: technik mechanik, murarz, glazurnik, hydraulik, ślusarz, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych, elektromonter (elektryk) zakładowy, kierowca samochodu ciężarowego,

kierowca samochodu osobowego, kierowca operator wózków jezdniowych, robotnik budowlany, technik budownictwa, stolarz meblowy, robotnik magazynowy, technik weterynarii, stolarz, technik technologii drewna.

Na rynku pracy w Mieście Łomża występują również grupy zawodowe, w których bezrobotnymi pozostają przede wszystkim kobiety. Do najbardziej sfeminizowanych zaliczają się: sprzedawca, technik ekonomista, technik prac biurowych, tkacz, krawiec, specjalista ds. marketingu i handlu, fryzjer, sprzątaczką biurową, kucharz, technik rolnik, cukiernik, technik żywienia i gospodarstwa domowego, pedagog, technik handlowiec, księgowy, fryzjer damski, nauczyciel nauczania początkowego.

## 2.2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Formułowanie wniosków na podstawie analizy ofert pracy jest zadaniem dość trudnym. Jeszcze trudniejszym zadaniem jest ich interpretacja, ponieważ do powiatowych urzędów pracy wpływa niewystarczająca ilość propozycji zatrudnienia. Dlatego też w niniejszym opracowaniu przyjęto zasadę, iż wskazane zostaną tylko te kategorie ofert, które nie mają charakteru jednostkowego. Mogą więc przyczynić się do bardziej precyzyjnego rozpoznania sytuacji w zakresie zawodów nadwyżkowych i deficytowych na lokalnym rynku pracy.

W 2012 roku do urzędu pracy w Łomży wpłynęły 1123 oferty pracy z miasta. Stanowiły 77,7% wszystkich ofert jakimi dysponował urząd w tym okresie. Oferty pracy subsydiowanej to 39,6% i było ich 445. Na prace interwencyjne zgłoszono 106 miejsc pracy, a na roboty publiczne 109. Wśród zgłoszonych propozycji miejsc pracy 132 oferty dedykowane były osobom niepełnosprawnym z czego 30,3% czyli 40 było subsydiowanych ze środków PFRON –u. Powyżej cytowane dane charakteryzują wciąż bardzo trudną sytuację na rynku w Łomży, która jest pochodną kryzysu gospodarczego na świecie, a bezpośrednio spowolnionego tempa rozwoju krajowej ekonomii. Większość podmiotów gospodarczych znajdowała się w trudnej kondycji finansowej. Pracodawcy, w znacznej większości nie tworzyli nowych miejsc pracy w oparciu tylko o własne środki. Ich wysiłek skierowany był na utrzymanie firmy, najczęściej poprzez ograniczanie zatrudnienia bądź pozyskiwanie wsparcia finansowego. Drugim, bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na nie najlepszą sytuację lokalnego rynku pracy jest brak inwestora strategicznego i wiodącego sektora gospodarki na terenie miasta i w okolicy.

**Tabela Nr 6. Struktura i liczba ofert pracy wg wybranych zawodów w mieście Łomża w 2012 roku**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2012 roku	Struktura ofert zgłoszonych w 2012 roku w %	Liczba bezrobotnych na koniec 2012 roku	Napływ bezrobotnych w 2012 roku	Szansa na podjęcie pracy 4:6
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	113	10,06	54	64	2,09
2.	"411004"	Technik prac biurowych*	75	6,68	45	44	1,67
3.	"522301"	Sprzedawca*	65	5,79	312	334	0,21

4.	"515303"	Robotnik gospodarczy	54	4,81	23	19	2,35
5.	"941201"	Pomoc kuchenna	36	3,2	18	17	2
6.	"932913"	Sortowacz	30	2,67	0	0	MAX
7.	"332203"	Przedstawiciel handlowy	28	2,49	22	30	1,27
8.	"911206"	Salowa	24	2,14	4	5	6
9.	"334306"	Technik administracji*	23	2,05	6	7	3,83
10.	"911207"	Sprzątaczką biurowa	22	1,96	35	25	0,63
11.	"834401"	Kierowca operator wózków jezdniowych	20	1,78	20	22	1
12.	"432103"	Magazynier	17	1,51	40	41	0,42
13.	"341203"	Opiekun w domu pomocy społecznej*	14	1,25	2	3	7
14.	"341204"	Opiekunka środowiskowa*	14	1,25	1	2	14
15.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	13	1,16	47	64	0,28
16.	"962902"	Dozorca	13	1,16	13	12	1
17.	"222101"	Pielęgniarka	10	0,89	28	30	0,34
18.	"711404"	Zbrojarz	10	0,89	3	1	3,33
Ogółem			581	51,74	673	720	0,86

Źródło: Dane statystyczne źródłowe z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży dla Miasta Łomża na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPIPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2012 rok”, obliczenia własne.

\*- oznacza zawody szkolne

Analizę zgłoszonych ofert pracy wykonano wg zawodów i specjalności, w myśl, że pracodawcy poszukują pracowników posiadających ściśle określone umiejętności bądź uprawnienia. Wybrano więc 18 zawodów, w których zgłoszono najwięcej propozycji pracy, ale nie mniej niż 10 ofert pracy, których udział w ogólnej liczbie nie był mniejszy niż 0,89%. Pozyskane w 2012 roku przez Powiatowy Urząd Pracy w Łomży oferty pracy były tak samo różnorodne jak różnorodne były kwalifikacje bezrobotnych. Uzasadnia to fakt, że 18 (3,7% występujących w mieście) zawodów i specjalności „zagospodarowuje” prawie 52% wszystkich dostępnych w ubiegłym roku ofert pracy z terenu Łomży. Natomiast największa liczba ofert jaka została zgłoszona dla zawodu robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, stanowiła tylko 10,1% wszystkich dostępnych ofert pracy w tym okresie. Należy również dodać, że duża część tych propozycji pracy była wspierana środkami z Funduszu Pracy.

W omawianym okresie najwięcej ofert pracy zgłoszono w zawodach: robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 113, technik prac biurowych – 75, sprzedawca – 65, robotnik gospodarczy – 54, pomoc kuchenna – 36, sortowacz – 30, przedstawiciel handlowy – 28, salowa – 24, technik administracji – 23, sprzątaczką biurowa – 22, kierowca operator wózków jezdniowych – 20.

W pozostałych zawodach notowano mniej niż 20 ofert pracy, a ich udział w ogólnej liczbie propozycji zatrudnienia nie przekraczał 1,8%.

Na podstawie analizy porównawczej wyników pozyskanych z wcześniejszych opracowań wynika, że najwięcej ofert na miejskim rynku pracy pojawia się w tych samych zawodach. Należy również podkreślić, że większość z nich to zapotrzebowanie na pracowników o niższych kwalifikacjach. Występowanie dużej liczby ofert pracy w zawodach: technik prac biurowych i pozostali pracownicy obsługi biurowej jest pochodną staży organizowanych u lokalnych pracodawców. Są to miejsca pracy subsydiowane, które tylko w około 1/3 stają się stałymi po zakończeniu programu.

Dane zawarte w **Tabeli Nr 6** wskazują, że relatywnie najwięcej ofert pracy pojawiło się na rynku pracy miasta w zawodach, w których również występowało duże bezrobocie oraz napływ bezrobotnych.

Na koniec 2012 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży, dla bezrobotnych mieszkańców Łomży, było 21 ofert pracy i żadna nie oczekiwała na realizację dłużej niż 30 dni.

W **Tabeli Nr 6** pokazano również szansę na podjęcie pracy w zawodach, w których pozyskano relatywnie największą ilość ofert pracy. Spośród wybranych zawodów największą szansę (MAX) na podjęcie pracy miał sortowacz. W tym zawodzie zgłaszano oferty pracy, natomiast nie było zarejestrowanych bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje.

Realną szansę na podjęcie zatrudnienia mieli bezrobotni w następujących zawodach : opiekunka środowiskowa, dla której wartość wskaźnika szansy na zatrudnienie wyniosła 14; opiekun w domu pomocy społecznej – odpowiednio 7; salowa – 6; technik administracji – 3,83; zbrojarz – 3,33. Dla robotnika gospodarczego wskaźnik szansy na zatrudnienie kształtował się na poziomie 2,35 a dla robotnika pomocniczego w przemyśle przetwórczym – 2,09; pomocy kuchennej – 2; przedstawiciela handlowego – 1,27 i technika prac biurowych 1,67.

Pozostałe zawody charakteryzowały się znacznie mniejszymi możliwościami w tym zakresie, a najmniejszą zdecydowanie szansę na zatrudnienie wśród wybranych zawodów mieli: sprzedawca o wartości wskaźnika szansy na zatrudnienie – 0,21; magazynier – 0,42; kierowca samochodu ciężarowego – 0,28; pielęgniarka 0,34; sprzątaczką biurową – 0,63.

Średnia szansa uzyskania zatrudnienia dla wybranej do analizy grupy zawodów wyniosła 0,86. Należy jednak zauważyć, że nie jest to wynik reprezentatywny dla całej populacji bezrobotnych z Miasta Łomży, ponieważ dotyczy tylko grupy 581 bezrobotnych, czyli około 14,6% wszystkich zarejestrowanych w końcu 2012 roku, w zawodach i specjalnościach których cechą charakterystyczną był relatywnie duży napływ ofert pracy.

**Tabela Nr 7. Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy w Mieście Łomża w 2012 roku**

Sekcja PKD	Bezrobotni zarejestrowani w 2012 roku	Struktura bezrobotnych zarejestrowanych 2012 roku w %	Oferty pracy zgłoszone w 2012 roku	Struktura ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku w %
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	16	0,4513	1	0,089
Górnictwo i wydobywanie	1	0,0282	0	0
Przetwórstwo przemysłowe	741	20,9027	229	20,392
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4	0,1128	1	0,089
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	16	0,4513	3	0,2671
Budownictwo	435	12,2708	61	5,4319
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	672	18,9563	176	15,6723
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	93	2,6234	46	4,0962
Transport i gospodarka magazynowa	114	3,2158	34	3,0276



Informacja i komunikacja	42	1,1848	11	0,9795
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	67	1,89	27	2,4043
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	50	1,4104	22	1,959
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	98	2,7645	62	5,5209
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	161	4,5416	101	8,9938
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	70	1,9746	128	11,398
Edukacja	126	3,5543	63	5,61
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	99	2,7927	70	6,2333
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	86	2,426	64	5,699
Pozostała działalność usługowa	62	1,7489	24	2,1371
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0
Działalność nie zidentyfikowana	592	16,6996	0	0
Ogółem	3545	100	1123	100

Źródło: Źródłowe dane statystyczne z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS – 01 o rynku pracy dla Miasta Łomża za 2012 rok, obliczenia własne.

Dysproporcje między popytem a podażą pracy występujące na miejskim rynku pracy znajdują również odzwierciedlenie w analizie porównawczej liczby ofert pracy i liczby bezrobotnych według sekcji PKD (**Tabela Nr 7**). W analizie uwzględniono liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 roku oraz oferty pracy zgłoszone w tym samym okresie.

Z danych statystycznych wynika, że na miejskim rynku pracy w Łomży struktura ofert pracy była proporcjonalna do struktury bezrobotnych, czyli z reguły najczęściej pojawiało się ich w tych sekcjach PKD, w których największe były populacje bezrobotnych. Największe rozbieżności pojawiają się w sekcjach: administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – gdzie udział nowo zarejestrowanych bezrobotnych w „napływie” wynosi 1,97% i a oferty pracy stanowią prawie 11,4% zgłoszonych w tym okresie; budownictwo odpowiednio – 12,3% i 5,4%; działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 2,8% i 5,5%; działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 4,5% i 9,0%; opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 2,8% i 6,2%; działalność związana z kulturą, rozrywka i rekreacja – 2,4% i 5,7%; w końcu działalność nie zidentyfikowana – 16,7% i 0%.

W dwóch: gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby oraz organizacje i zespoły eksterytorialne nie zarejestrowano bezrobotnych i nie zgłoszono ani jednej oferty pracy.

Występujące niedopasowanie strukturalne popytu i podaży pracy na miejskim rynku pracy nie przekłada się w żaden sposób na relacje liczebności napływających populacji bezrobotnych tworzących poszczególne sekcje PKD i liczebności pozyskanych w nich ofert pracy (vide sekcja: przetwórstwo przemysłowe, dla której liczba napływających bezrobotnych i ofert pracy nie są porównywalne przy istotnym dopasowaniu strukturalnym obu wielkości). Dlatego też uzyskane wyniki zależności występujących w zakresie obserwowanego zjawiska, pozwalają na

dokonanie tylko bardzo ogólnej klasyfikacji sekcji według relacji pomiędzy liczbą bezrobotnych, a liczbą ofert pracy. Nie popełniając błędu, można wyodrębnić następujące grupy:

- *liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa od liczby ofert pracy, oraz*
- *liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest niższa od liczby ofert pracy.*

Zgodnie z tą klasyfikacją tylko jedna sekcja: administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne mieści się w grupie drugiej. Natomiast pozostałe sekcje zaliczyć należy do pierwszej grupy, co świadczy o wielkim niedoborze ofert pracy dla bezrobotnych, posiadających często wysokie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Szczególnego rodzaju niedopasowanie w tej grupie wystąpiło w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 741 nowo zarejestrowanych bezrobotnych i 229 pozyskanych ofert pracy; budownictwo – 435 i 61; handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 672 i 176; transport i gospodarka magazynowa – 114 i 34.

Występująca tendencja zmniejszania się liczby sekcji należących do drugiej grupy jest bardzo niekorzystna dla kreowania pozytywnych zmian na lokalnym rynku pracy.

Występujące dysproporcje między popytem a podażą pracy są wyraźnym sygnałem niekorzystnych zmian jakie miały miejsce w 2012 roku na miejskim rynku pracy w Łomży. Jedną z przyczyn, ale bardzo ważną, tych niekorzystnych trendów jest wpływ wszechobecnego kryzysu gospodarczego. Nie bez znaczenia pozostaje brak inwestora strategicznego w mieście i okolicy, a także słaba kondycja ekonomiczna większości podmiotów gospodarczych działających na lokalnym rynku pracy.

Nadal bardzo poważnym problemem do szybkiego rozwiązania na miejskim rynku pracy, pozostaje zmniejszenie bardzo dużej populacji bezrobotnych. Miasto ponosi z tego powodu istotne straty ekonomiczne i społeczne, wynikające z niewykorzystania kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz konieczności finansowania działań, przyczyniających się do ich zmiany lub uzupełnienia.

Powyższe rozważania stanowią dostateczne przesłanki do przygotowania rankingu zawodów nadwyżkowych i deficytowych w Mieście Łomża.

### 2.3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Ranking zawodów deficytowych na lokalnym rynku pracy w Mieście Łomży wykonano w oparciu o **Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów  $k$  ( $W_{n,l}^k$ )**.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

- $W_{n,l}^k < 0,9$  - to zawody nadwyżkowe,
- $0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$  - to zawody zrównoważone  
(wykazujące równowagę na rynku pracy),
- $W_{n,l}^k > 1,1$  - to zawody deficytowe.

Z rankingu zawodów nadwyżkowych i deficytowych wynika, że na rynku pracy w Mieście Łomża w znakomitej większości występują zawody o charakterze nadwyżkowym. Przyczyną jest niska częstotliwość ofert pracy w poszczególnych kategoriach zawodowych. Z obserwacji wynika, że średnio w miesiącu na badanym obszarze w zawodzie zgłaszana jest 1 lub mniej ofert pracy.

**Tabela Nr 8. Zawody na rynku pracy w Mieście Łomża, które w 2012 roku charakteryzowały się pojawieniem co najmniej 1 oferty w miesiącu**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2011 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	9,4167	5,3333	1,7656
2.	"411004"	Technik prac biurowych*	6,25	3,6667	1,7045
3.	"522301"	Sprzedawca*	5,4167	27,8333	0,1946
4.	"515303"	Robotnik gospodarczy	4,5	1,5833	2,8421
5.	"941201"	Pomoc kuchenna	3	1,4167	2,1176
6.	"932913"	Sortowacz	2,5	0	MAX
7.	"332203"	Przedstawiciel handlowy	2,3333	2,5	0,9333
8.	"911206"	Salowa	2	0,4167	4,8
9.	"334306"	Technik administracji*	1,9167	0,5833	3,2857
10.	"911207"	Sprzątaczką biurowa	1,8333	2,0833	0,88
11.	"834401"	Kierowca operator wózków jezdniowych	1,6667	1,8333	0,9091
12.	"432103"	Magazynier	1,4167	3,4167	0,4146
13.	"341203"	Opiekun w domu pomocy społecznej*	1,1667	0,25	4,6667
14.	"341204"	Opiekunka środowiskowa*	1,1667	0,1667	7
15.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	1,0833	5,3333	0,2031
16.	"962902"	Dozorca	1,0833	1	1,0833

Źródło: Źródłowe dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS – 01 o rynku pracy w Mieście Łomża za kolejne miesiące 2012 roku, obliczenia własne.

Wymienione 16 zawodów to jedynie 3,2% zawodów i specjalności, w których pojawiają się bezrobotni na miejskim rynku pracy. W najtrudniejszej sytuacji znajduje się populacja bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej jest w tej grupie najwyższa i wynosi 79,1. W praktyce oznacza to, że dla żadnego bezrobotnego z tej grupy nie było w miesiącu oferty pracy. Pozytywnie jednak należy ocenić fakt, że oferty pracy zgłaszane są w zawodach, charakteryzujących się największym udziałem bezrobotnych (np.: robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, technik prac biurowych, sprzedawca, robotnik gospodarczy, pomoc kuchenna, magazynier).

Dla niewielkiej tylko grupy zawodów wskaźniki te są porównywalnie najwyższe (np. przedstawiciel handlowy, sprzątaczką biurowa, kierowca operator wózków jezdniowych, opiekunka środowiskowa). Ponieważ relatywnie duży napływ ofert pracy notuje się często w zawodach charakteryzujących się niewielkim bezrobociem w mieście, stąd średnio w miesiącu obserwowanych jest wiele nadwyżek podaży pracy w poszczególnych zawodach. Największe niedopasowania pod względem liczby ofert pracy występują w poniższych kategoriach zawodów: sortowacz – wskaźnik deficytu osiąga wartość MAX, co oznacza, że są oferty pracy a w ewidencji bezrobotnych nie ma osób o żądanych kwalifikacjach, robotnik gospodarczy – wskaźnik deficytu wynosi 2,8; pomoc kuchenna – 2,1; technik administracji – 3,3; opiekun w domu pomocy społecznej – 4,7.

Na miejskim rynku pracy obserwuje się od dłuższego czasu powtarzanie się kategorii zawodowych, które mając najwyższe wskaźniki średniej miesięcznej liczby ofert pracy, jednocześnie wykazują najwyższą średnią miesięczną nadwyżkę podaży pracy. Długi okres utrzymywania się tej niekorzystnej sytuacji może wskazywać na brak skutecznych narzędzi pozwalających ograniczyć występujące niedopasowania podaży pracy i popytu na nią w poszczególnych kategoriach zawodowych. Jest to kolejny dowód, że w niektórych zawodach niedopasowanie ma charakter strukturalny.

Na lokalnym rynku w Mieście Łomża pozyskane **oferty pracy i kwalifikacje bezrobotnych, sklasyfikowano w 554 zawody i specjalności** (pominięto grupę bezrobotnych bez zawodu). Na podstawie wartości wskaźników intensywności nadwyżki zawodów stwierdzono, że w zdecydowanej większości zawodów – 342 (61,7%) występuje wartość „0”, co w praktyce oznacza bardzo dużą przewagę osób poszukujących pracy nad możliwościami ich zatrudnienia. W sposób zatem szczególny należałoby potraktować te zawody, w których badany wskaźnik jest nieco większy. Może to bowiem wskazywać na przejściowy charakter niedopasowania podaży i popytu na pracę. Im wartość analizowanego wskaźnika jest bliższa wartości 0,9 tym mniejsze znaczenie danego zawodu, jako nadwyżkowego.

Z 554 sklasyfikowanych zawodów 427, czyli 77,1% to zawody nadwyżkowe, 25 (4,5%) to zawody zrównoważone, a pozostałe 102, czyli 18,4% należą do zawodów deficytowych.

Wśród zawodów nadwyżkowych 342, czyli 80,1% charakteryzuje się zerową wartością wskaźnika intensywności nadwyżki zawodów, a dla pozostałych 85 wskaźnik nie przekracza wartości 0,9.

Z zestawienia zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Mieście Łomża wynika, że zawody: sprzątaczką biurową, robotnik drogowy, barman, ogrodnik terenów zieleni, recepcjonista, terapeuta zajęciowy, asystent do spraw księgowości mogą w relatywnie krótkim okresie stać się zawodami zrównoważonymi. Wartości ich wskaźników nadwyżki mieszczą się w przedziale wartości  $<0,625; 0,88>$ . Pozostałe grupy zawodów i specjalności raczej pozostaną nadwyżkowymi, bowiem wskaźniki natężenia nadwyżki są bardzo niskie, a często równe zero. Szansą dla wielu grup zawodowych byłby rozwój gospodarczy regionu, nowe inwestycje strukturalne, ściągnięcie kapitału. Czynniki te generowałyby nowe miejsca pracy, a więc i zmiany w strukturze bezrobocia.

Na miejskim rynku pracy zanotowano 23 zawody i specjalności, które należą do grupy zawodów zrównoważonych: dozorca o wskaźniku intensywności 1,0833; kierownik działu marketingu, grafik komputerowy DTP, lekarz weterynarii, nauczyciel muzyki, instruktor amatorskiego ruchu artystycznego, koordynator projektów unijnych, prawnik legislator, bibliotekoznawca, specjalista polityki społecznej, reporter radiowy/telewizyjny/prasowy, mistrz produkcji w przemyśle spożywczym, technik masażyście, technik informatyk, fryzjer męski, sanitariusz szpitalny, pracownik ochrony fizycznej II stopnia, lakiernik wyrobów drzewnych, mechanik – monter maszyn i urządzeń, zegarmistrz, sortowacz surowców wtórnych – dla których wartość wskaźnika wynosi 1; przedstawiciel handlowy – 0,9333 i kierowca operator wózków jezdniowych – 0,9091.

Dla prawie wszystkich tych grup zawodów (poza przedstawicielem handlowym,) średnia miesięczna liczba ofert jak i średnia liczba bezrobotnych miały wartość poniżej wartości 1. Wynika z tego, że zapotrzebowanie na powyższe zawody nie jest istotne dla lokalnego rynku pracy a jedynie równoważy dopływ nowo rejestrowanych w tych zawodach.

64 grupy zawodów i specjalności należą do zawodów deficytowych, dla których wartość wskaźnika deficytu osiąga maksimum (MAX). Oznacza to, że w dyspozycji urzędu były oferty pracy natomiast nie było bezrobotnych o żądanych kwalifikacjach w tych zawodach. Należy

jednak wyraźnie zaznaczyć, że średnia miesięczna ofert w tych zawodach **była bardzo niska**, co oznacza, że wystarczyło pozyskanie 1 oferty pracy w ciągu roku, by przy braku zarejestrowanych bezrobotnych, wskaźnik deficytu danego zawodu dążył do wartości maksymalnej. Pozostałe 33 zawody i specjalności deficytowe posiadają wskaźnik intensywności deficytu w przedziale <1,125; 10>.

Poniżej (**Tabele Nr 8 i 10**) zestawiono wszystkie zawody deficytowe występujące na miejskim rynku pracy i 30 nadwyżkowych o najmniejszych wartościach wskaźnika, ale większej od 0. W analizie pominięto zawody osiągające wartość wskaźnika deficytu MAX i grupy zawierające opis „pozostali ...”.

**Tabela Nr 9. Ranking zawodów deficytowych w Łomży w 2012 roku**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	"711404"	Zbrojarz	10
2.	"523002"	Kasjer handlowy	9
3.	"342201"	Instruktor dyscypliny sportu	8
4.	"341204"	Opiekunka środowiskowa*	7
5.	"911206"	Salowa	4,8
6.	"341203"	Opiekun w domu pomocy społecznej*	4,6667
7.	"241202"	Doradca finansowy	4
8.	"514202"	Kosmetyczka	4
9.	"334306"	Technik administracji*	3,2857
10.	"332302"	Zaopatrzeniowiec	3
11.	"962105"	Goniec	3
12.	"515303"	Robotnik gospodarczy	2,8421
13.	"341205"	Pracownik socjalny	2,5
14.	"524404"	Telemarketer	2,5
15.	"711501"	Cieśla*	2,5
16.	"821902"	Monter mebli	2,3333
17.	"941201"	Pomoc kuchenna	2,1176
18.	"234201"	Nauczyciel przedszkola	2
19.	"313108"	Maszynista urządzeń ciepłowniczych elektrowni	2
20.	"514205"	Pracownik solarium	2
21.	"522304"	Sprzedawca w branży spożywczej	2
22.	"541906"	Ratownik wodny zawodowy	2
23.	"711301"	Kamieniarz*	2
24.	"818205"	Palacz kotłów centralnego ogrzewania wodnych rusztowych	2
25.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1,7656
26.	"411004"	Technik prac biurowych*	1,7045
27.	"341202"	Opiekun osoby starszej*	1,6667
28.	"753303"	Szwaczka	1,6667
29.	"243305"	Specjalista do spraw sprzedaży	1,6
30.	"524302"	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	1,6
31.	"235914"	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	1,5

32.	"541901"	Pracownik obsługi monitoringu	1,5
33.	"513101"	Kelner*	1,125

Źródło: Źródłowe dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS - 01 o rynku pracy w Mieście Łomżą za kolejne miesiące 2012 roku, obliczenia własne.

\* - oznacza zawody szkolne

**Tabela Nr 9. Ranking zawodów nadwyżkowych w Łomży 2012 roku**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	"911207"	Sprzątaczką biurową	0,88
2.	"931205"	Robotnik drogowy	0,875
3.	"513202"	Barman	0,8571
4.	"611306"	Ogrodnik terenów zieleni	0,8
5.	"422602"	Recepcjonista	0,75
6.	"325907"	Terapeuta zajęciowy*	0,6667
7.	"431101"	Asystent do spraw księgowości	0,625
8.	"741103"	Elektryk*	0,5714
9.	"331301"	Księgowy	0,5455
10.	"932101"	Pakowacz	0,5385
11.	"121101"	Główny księgowy	0,5
12.	"214109"	Specjalista kontroli jakości	0,5
13.	"215104"	Inżynier elektryk - automatyk	0,5
14.	"216102"	Architekt wnętrz	0,5
15.	"244101"	Pośrednik w obrocie nieruchomościami	0,5
16.	"321103"	Technik elektroradiolog*	0,5
17.	"331203"	Referent (asystent) bankowości	0,5
18.	"422603"	Rejestratorka medyczna	0,5
19.	"441203"	Listonosz	0,5
20.	"524902"	Doradca klienta	0,5
21.	"712612"	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	0,5
22.	"712601"	Hydraulik	0,4615
23.	"832203"	Kierowca samochodu osobowego	0,4545
24.	"311104"	Technik geodeta*	0,4286
25.	"933304"	Robotnik magazynowy	0,4211
26.	"541307"	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	0,4167
27.	"432103"	Magazynier	0,4146
28.	"228301"	Fizjoterapeuta	0,4
29.	"263401"	Psycholog	0,4
30.	"412001"	Sekretarka	0,4

Źródło: Źródłowe dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS - 01 o rynku pracy w Mieście Łomżą za kolejne miesiące 2012 roku, obliczenia własne.

\* - oznacza zawody szkolne

Struktura zawodów deficytowych i nadwyżkowych wyraża oczekiwania lokalnych pracodawców, działających na rynku pracy w Mieście Łomża, na ściśle określone kwalifikacje zatrudnianych pracowników. Największym zainteresowaniem cieszą się pracownicy z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim zawodowym. Jednak niewielka ilość ofert pracy zgłaszana do urzędu w zawodach deficytowych i zrównoważonych w żaden sposób nie uprawnia do formułowania wniosku o kształcenie bezrobotnych czy młodzieży w tych zawodach. Istnieje więc konieczność stosowania takich działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, by w jak najkrótszym czasie przystosować kwalifikacje zarejestrowanych bezrobotnych do oczekiwań pracodawcy. Z jednej strony bardzo ważnym jest zaspokojenie potrzeb zatrudnieniowych pracodawców w zawodach deficytowych, z drugiej zaś – ograniczenie kształcenia w zawodach nadwyżkowych. Charakter rynku pracy w Mieście Łomży wskazuje na to, iż działania te powinny być bardziej intensywne ponieważ problem nadwyżek zasobów pracy jest bardzo niekorzystny dla rozwoju gospodarczego miasta.

### III. POWIAT ŁOMŻYŃSKI

#### 3.1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

W końcu grudnia 2012 roku w Powiecie Łomżyńskim zarejestrowanych było ogółem 2555 bezrobotnych (**Tabela Nr 11**). Z tego 50,5% stanowiły kobiety (1291 osób).

Z informacji Głównego Urzędu Statystycznego o bezrobociu w Polsce w grudniu<sup>6</sup> 2012 roku, wynika, że na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim udział bezrobotnych kobiet w bezrobociu rejestrowanym był o 0,9 punktu procentowego mniejszy niż w całym kraju. Z porównania tych dwóch danych statystycznych wydaje się, że sytuacja bezrobotnych kobiet w Powiecie Łomżyńskim jest trochę lepsza niż przeciętnie w kraju. Natomiast na pewno kobiety – szczególnie z terenów wiejskich – pozostają w dużo trudniejszej sytuacji niż bezrobotni mężczyźni. Dlatego też realizowanie odpowiedniej, efektywnej polityki rynku pracy na rzecz wyrównywania szans płci na rynku pracy powinno być działaniem aktualnym i priorytetowym.

**Tabela Nr 11. Bezrobotni w Powiecie Łomżyńskim w 2012 roku**

<i>Stan w końcu okresu</i>		
Kategorie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych (w osobach)	Struktura bezrobotnych (w odsetkach)
Bezrobotni ogółem	2555	100,0
w tym kobiety	1291	50,5
Bezrobotni absolwenci* ogółem	206	100,0
w tym kobiety	119	57,8
Bezrobotni długotrwale	1373	100,0
w tym kobiety	761	55,4

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS-01 za miesiąc grudzień 2012 roku dla Powiatu Łomżyńskiego, obliczenia własne.  
\* - pod pojęciem bezrobotny absolwent należy rozumieć bezrobotnego w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki

<sup>6</sup> „Miesięczna informacja o bezrobociu rejestrowanym w Polsce w grudniu 2012 roku”, Materiał na konferencję prasową w dniu 29 stycznia 2013 roku, Monitoring Rynku Pracy, Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy, GUS, [www.stat.gov.pl](http://www.stat.gov.pl).

Sytuacja bezrobotnych kobiet na powiatowym rynku pracy – podobnie, jak w całym kraju – wynika ze szczególnego charakteru bezrobocia wśród kobiet wiejskich, a mianowicie jego długiego czasu trwania, realizacji funkcji społecznie przypisanych kobiecie, uwarunkowań historyczno - tradycyjnych. O ile udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej populacji osób poszukujących pracy w Powiecie Łomżyńskim w końcu 2012 roku kształtował się na poziomie 53,7%, to udział długotrwale bezrobotnych kobiet w populacji kobiet poszukujących pracy wyniósł 58,9%.

Bezrobotni z powiatu stanowili 39,1% wszystkich zarejestrowanych z obszaru działania urzędu pracy w Łomży.

Stopa bezrobocia na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim wynosiła 13,2%<sup>7</sup> i stanowiła odpowiednio 98,5% i 90,4% średniej wartości stopy krajowej i Województwa Podlaskiego.

W końcu grudnia 2012 roku w ewidencji bezrobotnych Powiatu Łomżyńskiego zarejestrowanych było 206 bezrobotnych osób w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki, w tym 119 kobiet. Subpopulacja ta stanowiła 8,1% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie. Bezrobotne kobiety stanowiły 57,8% tej subpopulacji.

Charakterystyczną cechą sytuacji na rynku pracy jest również wielkość „napływu” nowo rejestrujących się bezrobotnych.

W 2012 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży zgłosiło się 2518 osób bezrobotnych z terenu powiatu, w tym 48,1%, czyli 1212 osób stanowiły kobiety.

W tym samym czasie „odpływ” bezrobotnych z ewidencji wyniósł 2380 osób i był mniejszy od „napływu” o 138 osób.

Wskaźnik „napływu” (określony stosunkiem liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych do ogólnej liczby bezrobotnych na koniec grudnia 2012 roku) wynosił 98,6%, a „odpływu” – 93,2%. Dość wysokie wartości wskaźników świadczą, że rynek pracy w Powiecie Łomżyńskim jest nie zrównoważony, czyli występuje na nim niedopasowanie strukturalne między popytem i podażą pracy.

Na koniec 2012 roku w powiecie zarejestrowanych było 1373 bezrobotnych pozostających bez pracy długotrwale, którzy stanowili 53,7% bezrobocia rejestrowanego. Wśród tej populacji aż 55,4% to bezrobotne kobiety.

W grupie 2518 nowo rejestrujących się bezrobotnych było 426 absolwentów, wśród których dominowały kobiety (56,1%). Najliczniejszą grupą byli bezrobotni absolwenci bez zawodu – 159 (w tym 81 kobiet). Udział jej w ogółem „napływu” bezrobotnych absolwentów wyniósł 37,3%.

**Tabela Nr 12. Napływ i struktura bezrobotnych absolwentów w 2012 roku**  
*Stan w okresie*

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Napływ bezrobotnych absolwentów razem	Napływ bezrobotnych absolwentek razem	Struktura napływu absolwentów w %
1.	"000000"	Bez zawodu	159	81	37,33

<sup>7</sup> Liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia według województw, podregionów i powiatów, Stan w końcu grudnia 2012 roku, GUS, [www.stat.gov.pl](http://www.stat.gov.pl).



2.	"522301"	Sprzedawca*	16	16	3,76
4.	"242190"	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	12	9	2,82
5.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	10	9	2,35
6.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	9	0	2,11
7.	"213205"	Inżynier rolnictwa	8	5	1,88
8.	"311204"	Technik budownictwa*	8	0	1,88
9.	"228903"	Kosmetolog	7	7	1,64
10.	"235107"	Pedagog	7	7	1,64
11.	"263102"	Ekonomista	7	7	1,64
12.	"243106"	Specjalista do spraw marketingu i handlu	6	4	1,41
13.	"422402"	Technik hotelarstwa*	6	5	1,41
14.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	6	5	1,41
15.	"514101"	Fryzjer*	6	4	1,41
16.	"214503"	Inżynier technologii żywności	5	4	1,17
17.	"264302"	Filolog - filologia obcojęzyczna	5	5	1,17
18.	"314403"	Technik technologii żywności*	5	4	1,17
Ogółem			287	176	67,37

Źródło: Dane statystyczne źródłowe Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży, Sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01 dla Powiatu Łomżyńskiego dla 2012 roku, obliczenia własne.

\*-oznacza zawody szkolne

Z powyższego zestawienia wynika, że najwięcej bezrobotnych absolwentów zgłosiło się w zawodach: sprzedawca – 16 osób, czyli 36,0% populacji posiadającej zawód; specjalista administracji publicznej – 10 osób (3,7%); mechanik pojazdów samochodowych – 9 osób (3,4%); inżynier rolnictwa, technik budownictwa – po 8 absolwentów (3,0%); kosmetolog, pedagog, ekonomista – po 7, których udział w grupie wyniósł 2,6%; specjalista do spraw marketingu i handlu, technik hotelarstwa, kucharz małej gastronomii i fryzjer – po 6 (2,2%); inżynier technologii żywności, filolog – filologia obcojęzyczna, technik technologii żywności – po 5 (1,9%).

We wszystkich przywołanych zawodach z wyjątkiem mechanika pojazdów samochodowych, przeważają bezrobotne kobiety.

W 2012 roku zanotowano „napływ” absolwentów w 109 zawodach i specjalnościach występujących na powiatowym rynku pracy, w tym w 71 po 1 osobie.

W zawodach, które obciążone są znaczącym poziomem bezrobocia występują też najliczniejsze populacje bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Na koniec 2012 roku w Powiecie Łomżyńskim było 764, w tym 388 kobiet, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Wśród tej grupy 167 osób (68 kobiet), czyli 21,8% to bezrobotni nie posiadający kwalifikacji zawodowych. Na koniec 2012 roku w następujących grupach zawodowych były największe populacje bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy: sprzedawca – 76 osób, w tym 92,1% kobiet; piekarz – 22 (27,3% kobiet); tkacz – 20 (100%); robotnik budowlany – 20 bezrobotnych mężczyzn; krawiec – 16 kobiet; murarz i ślusarz po 15 bezrobotnych mężczyzn; stolarz 15 osób, w tym 13,3% kobiet; mechanik pojazdów

samochodowych – 12 mężczyzn; technik ekonomista, robotnik w przemyśle przetwórczym po 10 osób z udziałem kobiet odpowiednio 90% i 80%.

W pozostałych zawodach i specjalnościach populacje bezrobotnych pozostający powyżej 12 miesięcy bez zatrudnienia nie przekraczały liczebności 10 osób.

W 2012 roku do Urzędu Pracy w Łomży „napłynęło” 2518 bezrobotnych, w tym 1212 kobiet. Wśród „napływających” bezrobotnych 643 (w tym 346 kobiet) osoby, czyli 25,5% nie posiadało kwalifikacji.

Kwalifikacje zawodowe bezrobotnych z terenu Powiatu Łomżyńskiego zarejestrowanych na koniec 2012 roku można przyporządkować do 38 dużych grup zawodowych (kod 2 cyfrowy), 200 grup elementarnych (kod 4 cyfrowy) i 353 zawodów i specjalności (kod 6 cyfrowy)<sup>8</sup>.

Analiza struktury zawodowej osób bezrobotnych została przeprowadzona na podstawie danych statystycznych będących w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży, zestawionych w **Tabeli Nr 13**. W analizie pominięto grupy bezrobotnych bez zawodu oraz w nazwach których występuje opis „pozostali...”. Poniżej zamieszczone grupy zawodów uszeregowano malejąco wg struktury i liczebności.

**Tabela Nr 13. Liczba i struktura bezrobotnych w Powiecie Łomżyńskim wg grup zawodów 2012 roku**

*Stan w końcu okresu*

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety	Udział bezrobotnych kobiet w danym zawodzie w %	Struktura bezrobotnych posiadających kwalifikacje w %
1.	"522301"	Sprzedawca*	176	160	90,91	10,14
2.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	56	0	0	3,22
3.	"931301"	Robotnik budowlany	56	0	0	3,22
4.	"751204"	Piekarz*	52	10	19,23	2,99
5.	"753105"	Krawiec*	43	43	100	2,47
6.	"752205"	Stolarz*	39	4	10,26	2,24
7.	"711202"	Murarz*	37	0	0	2,13
8.	"722204"	Ślusarz*	35	1	2,86	2,02
9.	"512001"	Kucharz*	34	28	82,35	1,96
10.	"331403"	Technik ekonomista*	32	29	90,62	1,84
11.	"731809"	Tkacz	28	28	100	1,61
12.	"311504"	Technik mechanik*	25	1	4	1,44
13.	"514101"	Fryzjer*	25	24	96	1,44
14.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	25	0	0	1,44
15.	"243106"	Specjalista do spraw marketingu i handlu	23	20	86,96	1,32
16.	"613003"	Rolnik*	23	12	52,17	1,32

<sup>8</sup> Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania z dnia 27 kwietnia 2010 r., (Dz.U. Nr 82, poz. 537 z dnia 17.05.2010 r.).

17.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	23	13	56,52	1,32
18.	"751201"	Cukiernik*	21	18	85,71	1,21
19.	"834401"	Kierowca operator wózków jezdniowych	20	1	5	1,15
20.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	19	14	73,68	1,09
21.	"311204"	Technik budownictwa*	19	7	36,84	1,09
22.	"834103"	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych*	19	0	0	1,09
23.	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	18	15	83,33	1,04
24.	"515303"	Robotnik gospodarczy	18	7	38,89	1,04
25.	"213205"	Inżynier rolnictwa	17	12	70,59	0,98
26.	"311922"	Technik technologii drewna*	16	5	31,25	0,92
27.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	16	15	93,75	0,92
28.	"314403"	Technik technologii żywności*	15	13	86,67	0,86
29.	"432103"	Magazynier	15	3	20	0,86
30.	"522305"	Technik handlowiec*	15	14	93,33	0,86
31.	"235107"	Pedagog	14	13	92,86	0,8
32.	"263102"	Ekonomista	14	12	85,71	0,8
33.	"311512"	Technik mechanizacji rolnictwa*	14	0	0	0,8
34.	"314207"	Technik rolnik*	14	7	50	0,8
35.	"314412"	Technik technologii żywności - przetwórstwo mleczarskie	13	11	84,62	0,75
36.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	13	0	0	0,75
37.	"933304"	Robotnik magazynowy	13	5	38,46	0,75
38.	"325511"	Technik ochrony środowiska*	12	11	91,67	0,69
39.	"752208"	Stolarz meblowy	12	2	16,67	0,69
40.	"263204"	Socjolog	10	8	80	0,58
41.	"334306"	Technik administracji*	10	10	100	0,58
42.	"422402"	Technik hotelarstwa*	10	9	90	0,58
Ogółem			1109	585	52,75	63,8

Źródło: Dane statystyczne źródłowe z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży dla Miasta Łomża na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPiPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2012 rok”, obliczenia własne.

\*- oznacza zawody szkolne

Do analizy bezrobocia wg grup zawodów wybrano 42 zawody. Uwzględniono tylko te grupy zawodów i specjalności które w sposób znaczący mogą wpływać na sytuację na powiatowym rynku pracy. Liczą nie mniej niż 10 osób, a ich udział w ogółem posiadających kwalifikacje jest nie mniejszy niż 0,58%.

Na koniec 2012 roku największą grupę – 817 osób, tj. 32,0% wszystkich zarejestrowanych z Powiatu Łomżyńskiego w urzędzie, tworzyli bezrobotni nie posiadający żadnych kwalifikacji zawodowych. Analizę struktury bezrobocia wg zawodów wykonano więc tylko dla populacji bezrobotnych posiadających kwalifikacje zawodowe – 1738 osób.

Liczebność tylko jednej grupy przekraczała 100 osób, 3 tworzyło więcej niż 50 a mniej niż 100 osób; 15 grup liczyło nie mniej niż 50 co najmniej 20 bezrobotnych; 24 grupy co najmniej 10, i mniej niż 20 osób. Pozostałe 308 grup, czyli 87,2% liczyło nie więcej niż 9 bezrobotnych.

Udział tylko jednej z wyodrębnionych grup kwalifikacji i specjalności - sprzedawca - w ogółem bezrobocia rejestrowanego wg zawodów przekracza 10%. Świadczy to o bardzo wielkiej różnorodności umiejętności zawodowych bezrobotnych z powiatu. Największą grupę stanowią sprzedawcy –10,1%, która liczy 176 osób. Już udział kolejnych zawodów: mechanik pojazdów samochodowych i robotnik budowlany kształtuje się na poziomie 3,2% a ich liczebność wynosi 56 osób.

Grupa piekarzy to 52 bezrobotnych (około 3,0%), krawców – odpowiednio 43 (2,5%); stolarzy – 39 (2,2%); murarzy – 37 osób (2,1%); ślusarzy – 35 (2,0%); kucharzy – 34 (1,9%); techników ekonomistów – 32 (1,8%); tkaczy – 28 (1,6%); techników mechaników, fryzjerów i kierowców samochodów ciężarowych – po 25 (1,4%).

Udział pozostałych grup zawodowych nie przekracza poziomu 1,5%, a grupy liczą mniej niż 25 bezrobotnych.

Najwięcej bezrobotnych wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy w Powiecie Łomżyńskim w ciągu 2012 roku było w branżach: przetwórstwo przemysłowe – 363 bezrobotnych, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 341, budownictwo – 298, administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 123, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 66, działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca oraz edukacja – po 49 osób; pozostała działalność usługowa – 44 bezrobotnych.

Pozostałe branże generowały mniej niż 40 osób bezrobotnych, a w dwóch: : gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby oraz organizacje i zespoły eksterytorialne nie zanotowano bezrobotnych na terenie Powiatu Łomżyńskiego.

Wiele grup wg zawodów na powiatowym rynku pracy tworzą przede wszystkim bezrobotni mężczyźni (m.in. vide: **Tabela Nr 13**), a udział ich w danym zawodzie jest większy niż 80%. Należą do nich m. in.: mechanik pojazdów samochodowych, robotnik budowlany, stolarz, murarz, ślusarz, technik mechanik, kierowca samochodu ciężarowego, kierowca operator wózków jezdniowych, mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych, magazynier, technik mechanizacji rolnictwa, mechanik samochodów osobowych.

Na powiatowym rynku pracy występują również grupy zawodowe, bardzo sfeminizowane (m.in. vide: **Tabela Nr 13**): sprzedawca, krawiec, kucharz, technik ekonomista, tkacz, fryzjer, specjalista do spraw marketingu i handlu, cukiernik, technik żywienia i gospodarstwa domowego, kucharz małej gastronomii, technik technologii żywności, ekonomista, technik handlowiec, technik ochrony środowiska, technik administracji, technik hotelarstwa.

### **3.2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)**

W 2012 roku do urzędu pracy w Łomży zgłoszono 323 oferty pracy z terenu Powiatu Łomżyńskiego. Było to 22,3% wszystkich ofert jakimi dysponował urząd w tym czasie. Oferty pracy subsydiowanej stanowiły 67,8% i było ich 219. Na prace interwencyjne zgłoszono 100 miejsc pracy, a na roboty publiczne 115. Wśród zgłoszonych propozycji miejsc pracy było 12 ofert pracy dla osoby niepełnosprawnej.

Analizę zgłoszonych ofert pracy wykonano wg zawodów i specjalności, ponieważ pracodawcy poszukują pracowników o dokładnie określonych umiejętnościach bądź uprawnieniach. Poniżej przedstawiono grupy zawodów w których 2012 roku zgłoszono co

najmniej 3 oferty. Należy zauważyć, że w 21 grupach zawodowych, czyli 5,9% wszystkich występujących na powiatowym rynku pracy, było ponad 69,3% ofert z pozyskanych w mawianym czasie. Wszystkie natomiast oferty pracy zgłoszone z terenu powiatu łomżyńskiego można przyporządkować do 87 grup zawodowych, czyli tylko około 27% występujących na tym rynku.

Najwięcej propozycji pracy zarejestrowano w zawodzie robotnik gospodarczy – 94 oferty, które stanowiły 29,1% wszystkich ofert z powiatu łomżyńskiego. W kolejnej grupie zawodowej technik prac biurowych pozyskano 21 ofert pracy, czyli 6,5% z ogólnej liczby propozycji zatrudnienia dla bezrobotnych. Do sprzedawców dedykowanych było 20 propozycji przy, które stanowiły 6,2% pozostających w dyspozycji urzędu. Technicy administracji mieli do dyspozycji 12 oferty pracy (odpowiednio: 3,7%); robotnicy budowlani i dozorczy po 9 (2,8%); sprzętaczk biurowe – 8 (2,5%); murarze – 6 (1,9%) a animatorzy kultury 5 (1,6%) propozycji zatrudnienia.

W pozostałych zawodach udział ofert w ogólnej liczbie nie przekracza 1,3%, a ich ilość 4 ofert. Propozycje pracy są więc tak samo różnorodne jak występujące zawody i specjalności wśród bezrobotnych z Powiatu Łomżyńskiego. Pozyskane przez Urząd oferty pracy nie zaspokajają w dostatecznym stopniu popytu na pracę. Nawet w grupach zawodowych, w których szansa na podjęcie pracy osiąga wartość MAX liczba ofert nie przekraczają kilku.

Na podstawie analizy danych zawartych w **Tabeli Nr 14** wynika, że oferty pracy nie zawsze pojawiają się na rynku pracy powiatu w zawodach, w których występuje duże bezrobocie.

**Tabela Nr 14. Struktura i liczba ofert pracy wg wybranych zawodów w Powiecie Łomżyńskim w 2012 roku**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2012 roku	Struktura ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku w %	Liczba bezrobotnych na koniec 2012 roku	Liczba napływających bezrobotnych w 2012 roku	Szansa na podjęcie pracy 4:6
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	"515303"	Robotnik gospodarczy	94	29,1	18	19	4,95
2.	"411004"	Technik prac biurowych*	21	6,5	5	9	4,2
3.	"522301"	Sprzedawca*	20	6,19	176	154	0,11
4.	"334306"	Technik administracji*	12	3,72	10	8	1,2
5.	"931301"	Robotnik budowlany	9	2,79	56	54	0,16
6.	"962902"	Dozorca	9	2,79	5	2	1,8
7.	"911207"	Sprzętaczk biurowa	8	2,48	9	6	0,89
8.	"711202"	Murarz*	6	1,86	37	35	0,16
9.	"343901"	Animator kultury*	5	1,55	0	1	MAX
10.	"325905"	Opiekunka dziecięca*	4	1,23	3	3	1,33
11.	"332203"	Przedstawiciel handlowy	4	1,23	8	9	0,5
12.	"712202"	Glazurnik	4	1,23	2	1	2
13.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	4	1,23	56	62	0,07
14.	"243305"	Specjalista do spraw sprzedaży	3	0,93	1	2	3
15.	"512001"	Kucharz*	3	0,93	34	38	0,09
16.	"513101"	Kelner*	3	0,93	8	8	0,38

17.	"514101"	Fryzjer*	3	0,93	25	22	0,12
18.	"531103"	Opiekunka dzieci w drodze do szkoły	3	0,93	0	0	MAX
19.	"751201"	Cukiernik*	3	0,93	21	17	0,14
20.	"751204"	Piekarz*	3	0,93	52	42	0,06
21.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	3	0,93	25	34	0,12
Ogółem			224	69,34	551	526	0,41

Źródło: Dane statystyczne źródłowe z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży dla Miasta Łomża na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPIPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2012 rok”, obliczenia własne.

\*- oznacza zawody szkolne

Po raz kolejny należy zwrócić uwagę na to, że liczba ofert pracy zgłoszonych w wielu grupach zawodowych, czy specjalnościach nie generuje nowych miejsc pracy. Szczególnie w grupach zawodowych, w których propozycja zatrudnienia nie może być zrealizowana z uwagi na brak w ewidencji osób o wymaganych kwalifikacjach, oferty pracy są cyklicznie powtarzane. Poza tym w podmiotach działających na powiatowym rynku pracy występuje często duża labilność zatrudnieniowa w związku z czym wielu pracodawców permanentnie poszukuje pracowników.

Komentarza wymaga duży napływ ofert pracy w zawodzie robotnik gospodarczy. Są to miejsca pracy organizowane w ramach robót publicznych i prac społecznie użytecznych wpierane środkami z Funduszu Pracy. Niestety po okresie dofinansowania prawie wszyscy uczestnicy tych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu ponownie rejestrują się w urzędzie.

Na koniec 2012 roku Powiatowy Urząd Pracy w Łomży dysponował 3 ofertami pracy dla bezrobotnych mieszkańców powiatu.

W **Tabeli Nr 14** pokazano również szansę uzyskania zatrudnienia w zawodach, w których pozyskano nie mniej niż 3 oferty pracy. Największą szansę na podjęcie pracy mieli animator kultury i opiekunka dzieci w drodze do szkoły. W tych kategoriach zawodowych były propozycje zatrudnienia natomiast w ewidencji nie było bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje. Dlatego też wartość wskaźnika uzyskania zatrudnienia zmierzała do wartości maksymalnej (MAX).

W niewielu zawodach wskaźnik szansy uzyskania zatrudnienia był większy od 1, co oznacza, że ilość ofert pracy była większa niż aktualnie zarejestrowana populacja bezrobotnych w tych zawodach. Dotyczyło to takich zawodów jak: robotnik gospodarczy – 4,95; technik prac biurowych – 4,2; glazurnik – 2; specjalista do spraw sprzedaży – 3; dozorca – 1,8; opiekunka dziecięca – 1,3.

Pozostałe zawody charakteryzowały się znacznie mniejszymi możliwościami w tym zakresie, a najmniejszą zdecydowanie szansę na zatrudnienie wśród wybranych zawodów mieli: sprzedawca o szansie na podjęcie zatrudnienia na poziomie 0,11; piekarz – odpowiednio 0,06; mechanik pojazdów samochodowych – 0,07; fryzjer – 0,12; kucharz – 0,09; cukiernik – 0,14; murarz – 0,16.

Średnia szansa uzyskania zatrudnienia dla wybranej grupy zawodów wyniosła 0,41. Została ona wyliczona dla 224 ofert pracy, czyli 69,3% zgłoszonych i tylko 21,6% zarejestrowanych osób na koniec roku. Z zestawienia tych dwóch wielkości wynika, że istotny dla sytuacji na powiatowym rynku pracy, „napływ” ofert pracy pojawia w niewielu zawodach i specjalnościach. Dlatego też tylko długotrwały monitoring występujących kategorii zawodów i specjalności na powiatowym rynku pracy może przynieść wskazania co do kierunków kształcenia bezrobotnych z powiatu łomżyńskiego w celu ich skutecznej aktywizacji zawodowej.

**Tabela Nr 15. Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy w Powiecie Łomżyńskim w 2012 r.**

*Stan w okresie*

Sekcja PKD	Bezrobotni zarejestrowani w 2012 roku	Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w 2012 roku w %	Oferty pracy zgłoszone w 2012 roku	Struktura ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku w %
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24	1,2665	1	0,3096
Górnictwo i wydobywanie	1	0,0528	0	0
Przetwórstwo przemysłowe	363	19,1557	30	9,2879
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	0,1583	0	0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	26	1,372	7	2,1672
Budownictwo	298	15,7256	31	9,5975
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	324	17,0976	34	10,5263
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	66	3,4828	15	4,644
Transport i gospodarka magazynowa	30	1,5831	6	1,8576
Informacja i komunikacja	10	0,5277	0	0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	20	1,0554	3	0,9288
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	33	1,7414	10	3,096
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	27	1,4248	7	2,1672
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	49	2,5858	10	3,096
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	123	6,4908	117	36,2228
Edukacja	49	2,5858	21	6,5015
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	28	1,4776	7	2,1672
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	36	1,8997	19	5,8824
Pozostała działalność usługowa	44	2,3219	5	1,548
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0
Działalność nie zidentyfikowana	341	17,9947	0	0
Ogółem	1895	100	323	100

Źródło: Źródłowe dane statystyczne z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS – 01 o rynku pracy dla Powiatu Łomżyńskiego za kolejne miesiące 2012 roku, obliczenia własne.

Na podstawie analizy porównawczej populacji nowo zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 roku oraz ofert pracy zgłoszonych w tym samym okresie wywnioskowano, że na powiatowym rynku pracy występują duże dysproporcje między popytem a podażą pracy (**Tabela Nr 15**).

Z danych statystycznych wynika, że na powiatowym rynku pracy tylko w dwóch sekcjach: transport i gospodarka magazynowa oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa struktura ofert pracy była proporcjonalna do struktury bezrobotnych, choć relatywnie najwięcej pojawiało się ich w tych sekcjach PKD, w których populacje bezrobotnych były liczne. Istotne rozbieżności pojawiają się w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe, gdzie udział nowo zarejestrowanych osób w ogółem kształtuje się na poziomie 19,2%, a oferty stanowią 9,3% wszystkich zgłoszonych w tym okresie; budownictwo – 15,7% i 9,6%; handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 17,1% i 10,5%; administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 6,5% i 36,2%; edukacja – 2,6% i 6,5%; działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 1,9% i 5,9%; działalność nie zidentyfikowana – 18,0% i 0%.

Badanie występujących zależności popytu i podaży pracy na rynku pracy pozwala na dokonanie wyłącznie bardzo ogólnej klasyfikacji sekcji według relacji pomiędzy liczbą bezrobotnych, a liczbą ofert pracy. Nie popełniając błędów, można wyodrębnić następujące grupy:

- *liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa od liczby ofert pracy, oraz*
- *liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest niższa od liczby ofert pracy.*

Zgodnie z tą klasyfikacją wszystkie sekcje zaliczyć należy do pierwszej grupy, co świadczy o totalnym braku ofert pracy dla bezrobotnych, posiadających często wysokie kwalifikacje i praktykę zawodową. Jest to bardzo niekorzystny trend jaki utrzymuje się od kilku lat na powiatowym rynku pracy.

Wzrost bezrobocia – prawie 6% - w 2012 roku, na powiatowym rynku pracy spowodował pogłębienie dysproporcji między podażą a popytem na pracę. W dalszym ciągu na lokalnym rynku pozostaje bez pracy bardzo duża populacja bezrobotnych. Taki stan generuje straty ekonomiczne, społeczne i psychologiczne, wynikające z marginalizacji bezrobotnych, coraz powszechniejszego zjawiska „dziedziczenia” bezrobocia, niewykorzystania kwalifikacji zawodowych bezrobotnych oraz konieczności finansowania działań, przyczyniających się do ich zmiany lub uzupełnienia.

Powyższa analiza jest wstępnym przygotowaniem do przeprowadzania badania zawodów nadwyżkowych i deficytowych w Powiecie Łomżyńskim.

### **3.3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH**

Na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim w przeważającej części występują zawody o charakterze nadwyżkowym. Przyczyną tego stanu jest niska częstotliwość ofert pracy w poszczególnych kategoriach zawodowych. Z danych statystycznych wynika, że średnio w miesiącu na badanym obszarze w zawodzie zgłaszana jest 1 oferta pracy lub mniej.



**Tabela Nr 16. Zawody na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim, które w 2012 roku charakteryzowały się pojawieniem co najmniej 1 oferty w miesiącu**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2011 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	"515303"	Robotnik gospodarczy	7,8333	1,5833	4,9474
2.	"411090"	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	1,8333	0,75	2,4444
3.	"411004"	Technik prac biurowych*	1,75	0,75	2,3333
4.	"522301"	Sprzedawca*	1,6667	12,8333	0,1299
5.	"334306"	Technik administracji*	1	0,6667	1,5

Źródło: Źródłowe dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS – 01 o rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim za kolejne miesiące 2012 roku, obliczenia własne.

Tylko w 5 zawodach wskazanych w **Tabeli Nr 16** pojawia się średnio co najmniej 1 oferta pracy miesięcznie na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim. W 82 zawodach pojawiała się średnio mniej niż 1 oferta w miesiącu, natomiast w pozostałych 333, czyli 79,3% na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim nie pojawiała się ani 1 oferta miesięcznie. Najwięcej w ciągu miesiąca, rejestruje się bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych – średnio prawie 54 osoby, dla których niestety nie ma ofert pracy. Za pozytyw należy uznać pojawianie się ofert w tych zawodach, w których występuje również relatywnie wysoki napływ bezrobotnych.

Należy również podkreślić, że nie we wszystkich zawodach, w których pojawiają się oferty pracy notuje się napływ osób poszukujących pracy. Wśród nich są takie, w których obserwuje się nadwyżkę podaży pracy nad popytem. Jednak nie ma to znaczenia dla sytuacji na lokalnym rynku pracy ponieważ wskaźniki ilości ofert pojawiających się w danych zawodach mają bardzo niskie wartości na poziomie bliskim zeru. Notowane nadwyżki ofert pracy w miesiącu najczęściej związane są ze wsparciem środkami Funduszu Pracy zatrudnienia.

Z analizy wskaźników intensywności nadwyżki na powiatowym rynku pracy wynika, że w zdecydowanej większości grup zawodów 333 (79,3%) występuje wartość „0”, co oznacza dużą przewagę osób poszukujących pracy nad możliwościami ich zatrudnienia. Jest to ewidentna oznaka wysokiej nadwyżki. Dlatego też w sposób szczególny należałoby przyjrzeć się zawodom, w których badany wskaźnik jest nieco większy. Można bowiem przypuszczać, że to niedopasowanie ma charakter przejściowy. Im bliższy więc jest analizowany wskaźnik wartości 0,9; tym mniejsze znaczenie danego zawodu, jako nadwyżkowego.

**Tabela Nr 16. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Łomżyńskim w 2012 roku**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	"343901"	Animator kultury*	5
2.	"515303"	Robotnik gospodarczy	4,9474
3.	"962902"	Dozorca	4,5
4.	"712202"	Glazurnik	4
5.	"411004"	Technik prac biurowych*	2,3333
6.	"412001"	Sekretarka	2
7.	"431101"	Asystent do spraw księgowości	2
8.	"741103"	Elektryk*	2
9.	"334306"	Technik administracji*	1,5
10.	"243305"	Specjalista do spraw sprzedaży	1,5
11.	"911207"	Sprzątaczką biurową	1,3333
12.	"325905"	Opiekunka dziecięca*	1,3333
13.	"331301"	Księgowy	0,6667
14.	"721301"	Blacharz*	0,5
15.	"311104"	Technik geodeta*	0,5
16.	"332302"	Zaopatrzeniowiec	0,5
17.	"341203"	Opiekun w domu pomocy społecznej*	0,5
18.	"513202"	Barman	0,5
19.	"722313"	Tokarz / frezer obrabiarek sterowanych numerycznie	0,5
20.	"911202"	Palacz pieców zwykłych	0,5
21.	"332203"	Przedstawiciel handlowy	0,4444
22.	"431102"	Fakturzystka	0,4
23.	"513101"	Kelner*	0,375
24.	"712303"	Tynkarz	0,3333
25.	"832203"	Kierowca samochodu osobowego	0,3333
26.	"833101"	Kierowca autobusu	0,3333
27.	"911203"	Pokojowa	0,3333
28.	"752208"	Stolarz meblowy	0,2857
29.	"723308"	Mechanik maszyn rolniczych	0,25
30.	"751201"	Cukiernik*	0,1765
31.	"711202"	Murarz*	0,1714
32.	"931301"	Robotnik budowlany	0,1667
33.	"712101"	Dekarz*	0,1667
34.	"811105"	Operator koparko - ładowarki	0,1667
35.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	0,1538
36.	"832202"	Kierowca samochodu dostawczego	0,1429

37.	"514101"	Fryzjer*	0,1364
38.	"432103"	Magazynier	0,1333
39.	"522301"	Sprzedawca*	0,1299
40.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	0,0882
41.	"941201"	Pomoc kuchenna	0,0833
42.	"512001"	Kucharz*	0,0789

Źródło: Źródłowe dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS - 01 o rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim za kolejne miesiące 2012 roku, obliczenia własne.

\* - zawody szkolne

Z 420 sklasyfikowanych grup zawodów, 370, czyli 88,1 to zawody nadwyżkowe, 13 (3,1%) to zawody zrównoważone, a pozostałe 37, czyli 8,8% należą do zawodów deficytowych.

Wśród zawodów nadwyżkowych 333, czyli 90,0% charakteryzuje się zerową wartością wskaźnika intensywności nadwyżki zawodów, a wskaźnik 37 pozostałych jest mniejszy od wartości 0,9.

Z przedstawionych powyżej danych statystycznych jednoznacznie wynika, że niewiele zawodów na powiatowym rynku pracy, w najbliższej przyszłości, ma szansę na stanie się zawodami zrównoważonymi. Do tej grupy można zaliczyć jedynie zawód: główny księgowy, dla którego wartość wskaźnika nadwyżki wynosi 0,6667.

Pozostałe będą raczej zawodami nadwyżkowymi, bowiem wskaźniki natężenia nadwyżki są bardzo niskie, a często równe zero.

Do grup zawodów zrównoważonych na terenie Powiatu Łomżyńskiego o wartości wskaźnika równej 1,0 należą: operator koparki, pedagog animacji kulturalnej, opiekun osoby starszej, kosmetyczka, doradca klienta, pracownik obsługi monitoringu, konserwator budynków, monter konstrukcji budowlanych, spawacz ręczny gazowy, spawacz ręczny łukiem elektrycznym, wulkanizator, monter wyrobów z drewna.

Wśród grup zawodów deficytowych 13 posiada wskaźnik intensywności deficytu w przedziale  $<5,0; 1,3333>$  a u pozostałych 24 wskaźnik osiąga wartość MAX.

#### IV. WNIOSKI

1. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych usprawnia przepływ informacji między sferą rynku pracy a sferą kształcenia zawodowego.
2. System edukacji promuje zatrudnianie mężczyzn. Niezbędnym jest dopasowanie struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy w zawodach typowo sfeminizowanych.
3. Przewagę kobiet w grupie bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, na lokalnym rynku pracy, najprawdopodobniej sankcjonują poniższe przyczyny:
  - kobiety – w porównaniu do mężczyzn – konsekwentniej poszukują zatrudnienia w zawodzie wyuczonym;
  - niższa aktywność (szczególnie na terenach wiejskich) w poszukiwaniu pracy wśród kobiet;
  - czynniki osobowościowe, oraz słaba promocja kształcenia ustawicznego jako narzędzia, umożliwiającego elastyczne dostosowywanie się do potrzeb zgłaszanych przez pracodawców;

- częste naruszanie przez lokalnych pracodawców równości szans wg płci przy zatrudnianiu;
  - czynniki osobowościowe, kulturowe, funkcja społeczna kobiety w rodzinie;
  - niedostateczna promocja aktywnej postawy na rynku pracy oraz niedostosowany system kształcenia do wymagań pracodawców.
4. Duże zróżnicowanie branżowe podmiotów gospodarczych, brak sektora wiodącego i kapitału w gospodarce na terenie miasta i w okolicy powodują występowanie kilkuset grup zawodów i specjalności na lokalnym rynku pracy.
  5. Ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych powinien być użytecznym narzędziem dla władz oświatowych w procesach:
    - reformowania struktury i treści kształcenia zawodowego (szczególnie w aspekcie dużego „napływu” bezrobotnych absolwentów bez kwalifikacji zawodowych – brak zdanego egzaminu dyplomowego – mimo ukończenia szkół kształcących w zawodzie),
    - podejmowania przez władze oświatowe decyzji o kontynuacji kształcenia w obecnych rozmiarach w zawodach wysoce nadwyżkowych,
    - świadomego podejmowania decyzji o nowych kierunkach kształcenia, w warunkach obecnego systemu edukacji i ponoszenia za nie pełnej odpowiedzialności;
  6. Monitorowanie zmian w zawodach nadwyżkowych prowadzone w dłuższej perspektywie czasu, może zapobiegać procesowi „kształcenia dla bezrobocia” przez system szkolnictwa zawodowego.
  7. Występowanie dużych grup poszukujących pracy w tych samych zawodach, świadczy zarówno o dużej płynności pracowniczey oraz niedostosowaniu umiejętności do oczekiwań pracodawców, ale jest również skutkiem swobodnego przepływu zasobów na rynkach Unii Europejskiej.
  8. Znacząca część zgłoszonych ofert nie wynika z powstawania nowych miejsc pracy. Zgłaszane oferty pracy często dotyczą tego samego stałego miejsca pracy lub zatrudnienia subsydiowanego, okresowego.
  9. W podmiotach działających na rynku pracy w Łomży obserwuje się brak stabilności zatrudnieniowej.
  10. Duża liczba zawodów nadwyżkowych i brak perspektyw zmian w najbliższej przyszłości oznacza konieczność podejmowania działań umożliwiających przekwalifikowanie osób bezrobotnych zgodnie z aktualnymi potrzebami lokalnego rynku pracy.
  11. Powtarzanie się zawodów i specjalności, które mając najwyższe wskaźniki średniej miesięcznej liczby ofert pracy, jednocześnie wykazują najwyższą średnią miesięczną nadwyżkę podaży pracy może świadczyć o niedostatecznej skuteczności stosowanych narzędzi ograniczających strukturalne niedopasowanie podaży pracy i popytu na nią w poszczególnych kategoriach zawodowych.
  12. Duża ilość zawodów nadwyżkowych oznacza konieczność podejmowania działań wspierających gminy wiejskie w podejmowaniu inicjatyw na rzecz rozwoju edukacyjnego, podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach. Dobrym rozwiązaniem byłyby działania informacyjno – promocyjne i szkoleniowe, podnoszące świadomość społeczną mieszkańców terenów wiejskich szczególnie w zakresie korzyści wynikających z ustawicznego kształcenia się, doskonalenia i rozwijania posiadanych kwalifikacji, a także nabywania nowych.

13. Na lokalnych rynkach pracy występuje największe zapotrzebowanie na pracowników o niższych kwalifikacjach.
14. Monitoring zawodów deficytowych powinien stać się ważnym argumentem dla służb zatrudnienia w procesie projektowania kursów szkoleniowych dla bezrobotnych.
15. Ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych na lokalnym rynku pracy sankcjonuje kształcenie zawodowe bezrobotnych na konkretne potrzeby pracodawców.
16. Regularny monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych powinien wpływać na zwiększanie efektywności szkoleń i przekwalifikowań zawodowych bezrobotnych, wykorzystania środków Funduszu Pracy.
17. Ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych powinien stanowić ważną płaszczyznę dyskusji dla członków Powiatowej Rady Zatrudnienia w Łomży w opiniowaniu kierunków kształcenia, zgłaszanych przez dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Miasta Łomży i Powiatu Łomżyńskiego.
18. Ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych powinien być jednym z argumentów na rzecz rozwoju edukacyjnego i usług edukacyjnych – szkolnych i poza szkolnych – na obszarze działania Urzędu Pracy w Łomży.